

EVOLUȚIA CONTRACTULUI DE FACTORING

Autor: Lilia CHIRIL, gr. DP-1403 M
Conducător științific: lect. sup. Viorica URSU

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Factoringul este o metodă de recuperare a creanțelor, utilizată de către entitate în vederea transformării în lichidități a creanțelor rezultate în urma livrării bunurilor sau prestării serviciilor.*

Utilizarea pe larg a finanțării prin intermediul factoringului a fost condiționată de intensificarea proceselor inflaționiste în anii 70 ai sec. XX și de instabilitatea economică într-un șir de țări industrializate din perioada menționată.

Anume din aceste motive a apărut necesitatea de a lichida cât mai repede stocurile de produse finite, adică de a majora viteza de transformare a capitalului din forma naturală în bănească.

Se poate afirma că operațiunea de factoring este o modalitate eficientă de recuperare a creanțelor și de majorare a nivelului de lichiditate a entităților, acesta fiind motivul principal de aplicare a factoringului în practica economică curentă de către entitățile din Republica Moldova.

Cuvinte cheie: *factoring, dezvoltare, companie, bănci, finanțare, cesiune.*

Termenul „factoring” este o transcripție a cuvântului englez „factoring”, care semnifică o varietate a activității agenților. Respectiv „factor” semnifică comisionar, agent, intermediar. Pentru legislația națională factoringul este un contract absolut nou, anterior nefiind cunoscut nici doctrinei, nici legislației civile.

Astfel, înainte ca legislația noastră civilă să cunoască această definiție, [1, art. 1290] contractul de factoring a apărut în formele sale primitive cu mult timp în urmă [4]. Aceasta reprezintă una din cele mai vechi metode de finanțare. O formă a factoringului pe care îl știm azi a apărut încă din cele mai vechi timpuri. După unele surse, factoringul își are originea în cultura mesopotamiană antică, bazându-se pe regulile de factoring consacrate în Codul lui Hammurabi [5]. Așa cum spun istoricii, această practică datează încă din timpul civilizației romane, când comercianții foloseau factoringul pentru a-și achita datoriile comerciale [5]. Alte surse [7] afirmă că fenicienii au fost primii care au folosit ceea ce azi numim factoring în comerțul lor cu alte popoare mediteraneene.

Lipsa mijloacelor de comunicație și mai ales timpul foarte lung, de ordinul săptămănilor sau chiar lunilor, în care erau parcurse aceste distanțe cu mijloacele de transport existente la acea vreme, ia determinat pe producători să apeleze la intermediari în relația cu clienții. Rolul acestor agenți era de a prelua marfa de la producător, de a o transporta la cumpărători, a prelua banii și a-i aduce din nou producătorului, contra unui comision [6].

În America, primele societăți-factor ajutau la finanțarea călătoriilor pelerinilor în lumea nouă. Mai târziu, coloniștii au folosit factoringul pentru a vinde materii prime precum tutunul și bumbacul [2]. Ei transportau aceste materiale pe mare unui factor în Anglia, care percepea o taxă pentru vânzarea lor. Societățile-factor îndeplineau aceiași funcție pentru bunurile transportate înapoi în colonii. Acești factori avansau fonduri bazate pe conturile debitoare ale companiilor, așa cum se întâmplă și astăzi. Pe măsura ce economia americană s-a dezvoltat și legăturile politice cu Europa au încetat să mai existe, nevoia de agenți comerciali (factori) pentru afacerile de import a scăzut, în același timp nascându-se factoringul intern [3].

Dezvoltarea comunicațiilor și a transporturilor a dus la scăderea necesității producătorilor de a trimite încarcatura de marfă direct, bunurile putând fi acum vandute prin mostre de către agentul comercial și livrate mai pe urmă clientului.

Cu timpul, agenții comerciali s-au dezvoltat foarte mult, ajungând să aibă o putere financiară mult mai mare decât a producătorilor. Astfel, aceștia au început să ofere și finanțare, deoarece își puteau permite să achite marfa producătorului chiar la preluare, iar ca plată, pe lângă comisioanele percepute pentru colectarea banilor de la cumpărători, au început să perceapă și dobânda aferentă creditului acordat.

În timpul revoluției industriale, societățile-factor au început să aibă un rol preponderent bancar [4]. Factorii, asistau clienții potențiali în găsirea de cumpărători și apoi cumpărau facturile debitoare ale clienților odată ce aceștia încheiau contracte.

La începutul anilor 1900, au apărut primele companii independente de factoring [8]. Acestea stabileau un anumit procent din conturile debitoare ale clienților pe care urmau să-l finanțeze (aproximativ 70-80% din valoarea facturilor). De asemenea, aveau și sisteme contabile proprii prin care urmăreau banii furnizați. Sistemul pe bază de procente și cel de contabilitate sunt și astăzi folosite.

Pe măsura ce factoringul a devenit mai cunoscut, a început să fie o sursă majoră de finanțare în industriile de transporturi, îmbrăcăminte și mobilă. În anii '50, firmele mici și mijlocii au început să folosească factoringul anume ca sursă de finanțare atunci când întâlneau dificultăți financiare.

Până în anii '60, majoritatea factorilor erau firme mici, cu active limitate [3]. Odată cu sporirea competitivității în domeniul financiar, factorii au început să se fuzioneze și să se consolideze în companii din ce în ce mai mari. Tendința de fuzionare și consolidare a avut drept rezultat două niveluri distincte de companii factor [2].

Chiar și astăzi motivele principale de dezvoltare a factoringului-transportul și comunicațiile- sunt în spatele creșterii factoringului, mai ales cel internațional. În timp ce azi avem avantajul transportului aerian și comunicațiile electronice aproape instantanee, informațiile despre cumpărătorii locali sunt încă în inima unei tranzacții și abilitatea de a înțelege piața locală este un element cheie al dezvoltării factoringului.

Serviciile de factoring au intrat în oferta majorității băncilor respectabile. Cu toate acestea, în Republica Moldova băncile comerciale la moment nu oferă o astfel de finanțare, cu toate că Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.95 prevede că instituțiile financiare pot acorda astfel de servicii. În prezent, o singură companie specializată în factoring își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, și anume compania de factoring IM "NFC-MOLDFACTOR" SRL, prima companie specializată în operații de factoring în Moldova care a fost fondată în septembrie 2004 [2].

Concluzii:

1) astăzi factoringul reprezintă o modalitate modernă de finanțare a comerțului pe termen scurt. De la apariția lui, când era limitat strict la finanțarea industriei textile și de îmbrăcăminte, și până în zilele noastre factoringul și-a extins sfera de cuprindere asupra unor domenii variate. Operațiunile de factoring s-au dezvoltat ca urmare a utilizării tot mai frecvente a plăților de cont deschis, care permit efectuarea decontării la un anumit termen de la data livrării.

2) contractul de factoring este un contract complex, nou pentru legislația națională, care deși nu se bucură de o reglementare amplă totuși are perspective reale de a deveni un contract mai des întâlnit în practică.

Bibliografie:

1. Codul civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002 publicat la 22.06.2002 în Monitorul Oficial Nr. 82-86.
2. <http://www.allmoldova.com>.
3. <http://euro-credite.ro>.
4. <http://doctorat.ubbcluj.ro>
5. Gheorghe Chibac. Aurel Băieșu. Alexandr Rotari. Oleg Efrim Drept civil. Contracte speciale. Volumul III. Editura "Cartier juridic" Chișinău 2005.
6. Manuela Stan, Factoringul în comerțul internațional, Ed. Lumina Lex, București, 2004.
7. Tudor R. Popescu, Dreptul comerțului internațional, Lumina Lex, București 2001.
8. Dumitru Mazilu, Dreptul comerțului internațional, Ed. ALL BECK, București, 2003.